

Ministerie van Veiligheid en Justitie

Visie op Digitaal Werken

Vertrekpunt

**7 Grootste
Gemene Delers**

Afspraken: Gemeenschappelijke (hoofd)uitgangspunten voor Digitaal Werken

Op 24 september 2015 passeerde de nota 'Thema 3.1 - Visie op Digitaal Werken' de CIO-Raad VenJ in de vorm van agendapunt 9. Onderdeel van deze nota waren de '7 Grootste Gemene Delers'. De CIO-Raad stemde onder andere in met het opstellen van een aanpak – op basis van de in deze nota geschetste richting en de grootste gemene delers – om te komen tot een VenJ-brede visie op digitaal werken. Trekker van het I-Planthema 3.1 vanuit de CIO-Raad is Bert van Hoorn, CIO van de IND.

VenJ voorziet – binnen de Enterprise Architectuur VenJ – in verbindende en ondersteunende kaders en afspraken waar dat noodzakelijk, ondersteunend en dienstbaar is voor het verbeteren van de kwaliteit, continuïteit of (kosten)efficiency van de informatievoorziening binnen VenJ.

Op basis van de ontvangen input rondom (al bestaande visies op) digitaal werken zijn met vertegenwoordigers uit de grote VenJ-digitaliseringsprogramma's op 7 thema's gemeenschappelijke uitgangspunten – de zogenaamde 'Grootste Gemene Deler' – opgetekend. Het is een set van (hoofd)uitgangspunten die invulling geeft aan digitaal werken, waarbij de primaire processen centraal staan en beleidsuitgangspunten richtinggevend zijn. In de afstemmingsronde die daarop volgde werden vanuit de programma's DWS en KEI al concrete uitgangspunten mee gegeven voor de verder uitwerking.

Tenslotte is een 'crosscheck' gedaan met de eerder in de BR-nota van oktober 2013 genoemde elementen - privacy, beveiliging, authenticiteit van documenten, gegevenskwaliteit, beschikbaarheid van informatie en monitoringsinformatie op keten-/netwerkniveau. Deze elementen komen integraal terug in de grootste gemene delers.

¹ Daar waar in de 'Grootste Gemene Delers' de term 'ketenpartner' staat vermeld, moet ook 'ketenpartij' worden gelezen. Dit om recht te doen aan de positie van de Rechtspraak.

- 1 Wij werken digitaal samen binnen en tussen ketens.
- 2 Wij ontwikkelen gemeenschappelijke digitale diensten.
- 3 Wij hebben veilige en betrouwbare toegang tot digitale informatie.
- 4 Wij beschikken over een betrouwbare ketenmanagement-informatievoorziening.
- 5 Onze informatievoorziening is compliant.
- 6 De verantwoordelijkheden voor onze informatievoorziening zijn eenduidig belegd.
- 7 Binnen het VenJ-domein heeft elk gegeven een authentieke bron.

1 Wij werken digitaal samen binnen en tussen ketens.

Grootste gemene deler van 'Samenwerken binnen en tussen ketens': de netwerkbenadering.

- De essentie is het spanningsveld tussen ketenverband en netcentrisch werken:
  - Omdat de juridische regulering in het VenJ-domein dominant is, moet de informatiehuishouding het (juridisch gedefinieerde) *ketenverband* volgen;
  - Digitalisering zal de ontwikkeling naar een netwerksamenleving verder versterken; dat komt terug in de wijze waarop binnen het VenJ-domein wordt gewerkt en wordt samengewerkt. Een organisatie in het VenJ-domein opereert veelal in *meerdere* (VenJ-) ketens. De wettelijke taken worden door de functionarissen tegenwoordig meer op een netcentrische wijze uitgevoerd. Digitalisering leidt tot informatievoorzieningen die *netcentrisch werken* ondersteunen;
  - Het gaat om het ter beschikking stellen van te delen/te verstrekken informatie. Het toegankelijk maken van informatiesystemen voor andere ketenpartners is een van de mogelijke oplossingen hiervoor. Dit kan ook door het actief verstrekken of het gebruiken van een gemeenschappelijke voorziening, al dan niet ondersteund door een uniform begrippenkader (= gegevens (vertaal)woordenboek over ketens heen).
- Binnen een keten is het resultaat van de ene ketenpartner input voor de andere ketenpartner; het is daarom nodig op ketenniveau afspraken te maken over informatiehuishouding en -uitwisseling en noodzakelijk om op eenduidige wijze informatie vast te leggen en/of te ontsluiten binnen een keten.
- Dit draagt bij aan het beter sturen op het werken binnen en tussen ketens; uitgangspunt daarbij is dat organisatieonderdelen op basis van eerder aangegeven eigen verantwoordelijkheden werken - oftewel: ketenpartners zijn verantwoordelijk voor de *eigen* procesinrichting, de eigen informatievoorziening (informatiesystemen en technische infrastructuur) en informatiehuishouding (alle gegevens en informatie die wordt opgeslagen in het proces), en voldoen aan Rijksbrede kaders - en waar mogelijk werken organisatieonderdelen in federatief verband samen.

- Aansluitvoorwaarden: om gegevensuitwisseling binnen en tussen ketens mogelijk te maken op een wijze die effectief is en die het dragen van verantwoordelijkheid mogelijk maakt, moeten uitwisselende ketenpartners met elkaar gezamenlijke voorwaarden afspreken op basis waarvan die uitwisseling plaatsvindt.

2 Wij ontwikkelen gemeenschappelijke digitale diensten.

Grootste gemene deler van 'Generieke diensten: de netwerkbenadering'.

- Bij de VenJ-dienstverlening aan de samenleving staat de gebruiker – de VenJ-professional, de burger – centraal om deze, vanuit de dienstverleningsketengedachte (vanaf 2017) een optimale en gelijkwaardige informatiepositie te bieden. Een adequate informatiepositie is een informatiepositie, aan professional of burger, die doeltreffend is (gebonden aan het doel waarmee die informatie is verzameld in lijn met het doel waarmee die informatie wordt verstrekt) en rechtmatig (op basis van een getoetste wettelijke grondslag verstrekt). Dit faciliteert, naar keuze van de ontvanger van informatie en indien van toepassing, zaaks- dan wel persoonsgericht werken.
- We maken zoveel en waar mogelijk samen gebruik van gegevens waarover we beschikken. Gegevens waarover de overheid al beschikt, worden in beginsel niet opnieuw aan burgers en bedrijven gevraagd.

3 Wij hebben veilige en betrouwbare toegang tot digitale informatie.

Grootste gemene deler van 'Toegang: Identificatie, Authenticatie en Autorisatie'.

- De gebruiker – de VenJ-professional, de burger – beschikt over één of meer digitale identiteiten die herleidbaar zijn naar dezelfde (ene) natuurlijke persoon en is daarmee uniek identificeerbaar.
- Binnen en tussen ketens is een dergelijke identificatie de basis voor enerzijds het vertrouwen van de ketenpartners in (de toegang tot) elkaars informatie(stelsel). Anderzijds biedt het de gebruiker de mogelijkheid voor 'tracking & tracing' van een zaak door de ketens heen.

4 Wij beschikken over een betrouwbare ketenmanagement-informatievoorziening.

Grootste gemene deler van '(Keten)management-informatievoorziening'.

- Binnen en tussen ketens is beschikking over betrouwbare stuur- en verantwoordingsinformatie (monitoring informatie).

5 Onze informatievoorziening is compliant.

Grootste gemene deler van 'Compliance'.

- De informatiehuishouding is zodanig ingericht dat zij, indien nodig, soepel kan worden aangepast aan veranderende eisen (uit bijvoorbeeld veranderende wet- en regelgeving) of veranderende omstandigheden (uit bijvoorbeeld een organisatiewijziging). Daarbij is sprake van wederkerigheid in geval van de ontwikkeling van nieuwe wet- en regelgeving: bij de ontwikkeling van nieuwe wetgeving kan het wenselijk zijn te toetsen of die wetgeving informatiseerbaar is. Indien dit niet het geval is en in de praktische uitvoering van de wetgeving leidt tot administratieve lastenvermeerdering, moet de mogelijkheid bestaan de wetgeving aan te passen tegen de achtergrond van 'digitalisering van de uitvoering'.
- Er is continue aandacht voor bewustwording binnen de VenJ-organisatie van het gezonde spanningsveld tussen de privacy van de gebruikers in relatie tot het verstrekken van informatie door en aan de gebruiker. Dit komt onder andere tot uitdrukking in adequate logging- en informatiebeveiligingsmaatregelen en autorisatiemodellen die gegevens op maat bieden. Ketenpartners investeren hierin waarmee het onderlinge vertrouwen binnen en tussen ketens, alsook tussen gebruikers wordt versterkt.

6 De verantwoordelijkheden voor onze informatievoorziening zijn eenduidig belegd.

Grootste gemene deler van 'i-Governance (met 'duurzame toegankelijkheid geïntegreerd)'.

- Uitgangspunt is dat verantwoordelijkheden eenduidig zijn belegd voor de kwaliteit (volledig, juist en actueel), registratie, beheer, aanpassing, duurzame toegankelijkheid. Ook dient het eigenaarschap van informatie in relatie tot aansturing van klantprocessen en de afhandeling van zaken eenduidig te zijn belegd; daarbij is het business belang de zwaarst wegende factor bij het bepalen van de verantwoordelijkheidsverdeling rondom gegevensverwerking en voor het eigenaarschap van gegevens.

7 Binnen het VenJ-domein heeft elk gegeven een authentieke bron.

Grootste gemene deler van 'Authentieke bron' (met 'Kwaliteit van gegevens' en 'Terugmeldvoorziening' geïntegreerd).

- Binnen het VenJ-domein heeft elk gegeven één bron, en wordt het slechts op één plek beheert. De bron van een gegeven is de organisatie, het stelsel of het systeem waar het gegeven door een verantwoordelijke wordt geregistreerd. Dit laat onverlet de verantwoordelijkheid van andere partijen met een zelfstandige archiveringsplicht, zoals daar bij de Rechtspraak in sommige gevallen sprake van is.
- Als een organisatie verantwoordelijk is voor alle waarden van een gegeven, is deze organisatie eenvoudigweg verantwoordelijk voor dat gegeven. Daarbij kunnen ketenpartners elkaar aanspreken op het nemen van maatregelen om de gegevenskwaliteit op voldoende niveau te krijgen.
- Wijzigingen van basisgegevens en/of kernregistraties kunnen alleen door de bronhouder worden doorgevoerd; signalering hiervan verloopt via een terugmeldvoorziening aangevuld met een set van afspraken over bijvoorbeeld de aard van dit overdrachtsmoment, de informatie die daarvoor benodigd is en de servicelevels die daarbij horen.

Overall noties voor de nadere uitwerking.

De transformatie van 'digitaal papier' naar 'digitale informatiediensten' vereist dat vanaf het begin (by design) van de informatie lifecycle, bedacht wordt hoe wordt voldaan aan kaders (wet- en regelgeving, architectuur, etc.).

Die manier van denken 'by design' is vooral bekend voor privacy en security. Dat wil zeggen dat compliancy niet reactief benaderd wordt met technische (herstel-) maatregelen of audits en inspecties, maar dat het vraagt om een transformatie in denken bij veranderingen vanaf het begin, bij het maken van nieuwe afspraken over diensten en het transformeren van de organisatie- en informatiehuishouding.

Ruimte voor keten specifieke invulling.

Daarnaast moet er altijd ruimte bestaan voor een keten specifieke invulling van die VenJ-brede uitgangspunten. Immers, als gevolg van de verschillende doelgroep(en) die binnen en tussen ketens worden bediend, is het wenselijk over gedetailleerdere uitwerkingen te beschikken qua architecturen en deelvisies. Dit draagt bij aan de ontwikkeling van gemeenschappelijke voorzieningen langs de lijnen van de gemeenschappelijke uitgangspunten voor digitaal werken.

Ruimte voor gevoelige informatie.

Bij de toepassing van de (hoofd)uitgangspunten moeten de voordelen om in gemeenschappelijkheid voorzieningen te ontwikkelen en te gebruiken voor gelijksoortige, soms ketenoverstijgende, informatievraagstukken, in evenwicht worden gebracht met de noodzaak om – vanuit 'privacy by design' en 'data protection by design' – ten principale gegevensverzamelingen met gevoelige informatie zo klein mogelijk te houden, voor oneigenlijk gebruik af te schermen en van elkaar te scheiden.

Dit is een uitgave van

Ministerie van Veiligheid en Justitie
Postbus 20301 | 2500 EH Den Haag

Programmabureau I-Plan VenJ 2014-2017
Thema 3.1: Visie op Digitaal Werken
I-Plan@minvenj.nl

Juli 2016

